

FLYGEBLADET

Nyhetsmagasin fra Venneforeningen

Flyhistorisk Museum Sola

Nr.7-2023

Ny Utstilling

Arbeidet på nybygget er nå i gang. Alle vesentlige spørsmål omkring byggeprosjektet er nå avklart og det er ingen grunn til å tro at det i det videre arbeidet skal oppstå vesentlige problemer. Vi kan derfor nå fokusere vår oppmerksomhet om utstillingen i den nye hallen, og i den eksisterende hangaren. De fleste flyene i utstillingen må flyttes og noen skal henges i taket. Vi har en målsetting om å ferdigstille flere av de restaureringsprosjektene vi har hatt under arbeid i mange år, slik at vi får nye innslag i utstillingen. Og sist, men ikke minst, alle flyene må vaskes og pusses slik at det hele fremstår mer presentabelt enn i dag.

Ordfører Tom Henning Slethei taler under seremonien med første spadestikk

Vi har allerede fastsatt datoen for den offisielle åpningen av museet til lørdag 15. juni -24. Grunnen er at det den helgen er planlagt et nytt Sola Air Show som skal markere 80 års jubileet til Det norske luftforsvaret. Vi arbeider med planene i samarbeid med Luftforsvaret, Avinor og Sola Kommune. Jeg tror vi vil kunne få til en fin markering av åpningen, men det legger selvsagt også et ganske stort press på oss selv, har vi først forpliktet oss til åpning den dagen øker det presset for å få alt klart til den dagen.

Byggeområdet er nå gjerdet inne, og en plakat er kommet opp som forteller publikum hva som foregår.

Den overordnede planen for den utstillingen vi skal etablere er at den nye hallen skal bli en kald krig utstilling. Det vil si at alle de jetflyene som vi har i samlingen skal flyttes inn i den nye hallen. For å få plass må noen av jagerflyene henges opp i taket.

Som de fleste kjenner til er Jærmuseets konservator, Sondre Hvam, i gang med en doktorgrad om nettopp det norske luftforsvaret i den kalde krigen. På sikt vil resultatene fra det forskningsarbeidet Sondre nå gjør, bli det sentrale temaet for utstillingen rundt flyene som vil bli satt inn så snart hallen er oppe. Vi hadde håpet at vi også ville få en F 16 til åpningen. Vi søkte om tildeling for flere år siden, men museet venter vi fremdeles på en beslutning

Vi har fått tildelt en to seters F 5 fra Forsvarsmuseet. 718 skvadronen som var forlagt til Sola var en avdeling som sto for trening av flygerne, og brukte derfor to seters fly. Vi har i dag et en seters F 5, og planen er å skifte det ut med to seters flyet. Dette er mer relevant sett fra et Sola-perspektiv. Men det er klart at det er et omfattende arbeid vi har foran oss frem til åpningen, slik at det er ikke gitt at vi også klarer få to seteren ferdig i tide.

2 seters F 5, her fotografert i anlegg 94 i Bodø, hvor den venter på transport til Sola

RF 84 F under oppussing i hangaren.

Det har i lengre tid vært arbeidet med oppussing av Thunderflashen. Den har båret preg av å ha stått ute i mange år, og har lenge hatt behov for pleie. Tormod Enholm har arbeidet med det i flere år. Planen er at den ene siden skal være blank slik den så ut da flyene kom til Norge, og det meste av tiden de var stasjonert på Sola, og den andre side beholder kamuflasjemalingen fra tiden den var stasjonert på Rygge

Den foreløpige planen for hangaren er at vi tenker å plassere helikoptrene langs portene der jagerflyene står i dag. Vi håper å få tildelt en Sea King fra forsvaret. Formel søknad er sendt eieren som er justisdepartementet. Super Puma maskinen som er under restaurering nærmer seg ferdigstillelse, og vi tar sikte på å få den ferdig før åpningen. Det er en maskin som er bygget opp fra to vrak som ble gitt til museet for mange år siden. Den vesentligste delen av restaureringsarbeidet er utført av elever fra flyfaglinjen på Sola vgs. Den står nå på lageret på Stangeland hvor de avsluttende arbeidene gjøres.

De to helikoptrene som i dag er utstilt i museet vil bli flyttet , slik at det vi får en utstilling hvor helikoptrene står samlet på et område i museet.

Super Puma under restaurering

De tyske flyene og flydelene er i dag samlet i den sydlige delen av hangaren. Planen i dag er å fortsette denne tankegangen så langt det er mulig, og også plassere andre fly fra denne tidsperioden i samme området. I verkstedet arbeides det også med restaurering av en Arado 66, en Arado 96 og Heinkel 115 som ble tatt opp fra Hafrsfjord for 10 år siden. Alle disse er tyske fly fra 2. verdenskrig, men de vil ikke bli ferdige til å stilles ut når vi åpner, men det må settes av plass slik at de kan stå sammen med andre tyske fly når de blir ferdige. Planen er også å flytte Caproni 310 ned til hjørnet hvor Starfighteren i dag står.

Der har vært gjort et imponerende arbeid på Capronien det siste året. Nå er restaureringsarbeidet kommet så langt at det er realistisk å få flyet klart til å stilles ut ved åpningen av museet neste år. De som jobber på prosjektet, mener det er et realistisk mål.

Caproni 310 slik den ser ut i dag

Som kjent har museet kjøpt en norskprodusert Tiger Moth. Selv om den var original og generelt i god stand var det nødvendig å skifte duk. Det er et omfattende arbeid, men Siegfried er allerede kommet godt i gang, slik at det er ingen grunn til å tvile på at flyet vil stå klart med ny duk og nylakkert når museet gjenåpner neste år.

Tiger Moth slik den kom til museet.

Det er et omfattende program å få 4-5 fly og helikoptre klar til 15.6 neste år, men i tillegg er det et omfattende arbeid med vasking og pussing av hele samlingen, den må se topp ut ved gjenåpningen.

Og så skal nesten alle flyene flyttes. Faktisk er det slik planen er i dag bare Friendshipen som vil stå på nøyaktig samme sted som i dag når museet åpner neste år. Basert på erfaringen fra tidligere flyttinger, er dette meget arbeidskrevende, og vil kreve en meget omfattende og nøyaktig planlegging og gjennomføring. Vi arbeider nå med det første utkastet til en fremdriftsplan for alt arbeidet som må gjøres det neste året.

Det er åpenbart at dette er et ambisiøst program som vil kreve en stor innsats fra medlemmene. Skal vi ha håp om å få alt dette til må vi alle være forberedt på å gjøre en ekstra innsats, og jeg håper at også de av medlemmene som ikke normalt deltar i arbeidet i museet vil kunne hjelpe til litt. Her det ikke bare snakk om arbeid som krever fagkompetanse eller omfattende opplæring, slik at de aller fleste av medlemmene vil være i stand til å hjelpe.

Det vi nå jobber med er å dele jobben opp i mindre delprosjekter og sette opp en fremdriftsplan som omfatter alle delprosjektene. Det er i dag prosjektleder for de store prosjektene som har gått over lang tid, og for de nye prosjektene som etableres nå er vi i gang med å indentifisere prosjektledere.

Fremdriftsplanen som skal omfatte alle prosjektene lages i stort format og dekker hele endeveggen i biblioteket. Hensikten er at alle som er involvert kan ha full oversikt over hvordan de ulike delprosjektene griper inn i hverandre. Den er allerede kommet opp og etter som de enkelte delprosjektene blir konkretisert vil den bli komplettert, og etter som de enkelte delprosjektene går fremover vil den bli oppdatert.

Fremdriftsplanen slik den henger på veggen i 720

De prosjektene som er inkludert i planen er:

Nye utstillingsobjekter som skal ferdigstilles og klargjøres for å stilles ut

- **Super Puma**, Gjenstående montasjearbeider, lakkering og transport til Sømmevågen
- **Sea King**. Videre informasjon kommer i løpet av høsten.
- **Tiger Moth**. Arbeidet med utskifting av duken på flyet er godt i gang, deretter skal det montres sammen og lakkres.
- **Caproni 310**. Neseseksjonen er på det nærmeste ferdig, en ving må bygges, stagene for understellet må forsterkes, Flyet skal flyttes til det sørøstlige hjørnet av hangaren, det må trekkes med duk og lakkres.

Detalj av fremdriftsplanen

- **RF 84 F**. Den skal være bar aluminium på en side, slik det så ut mesteparten av tiden de var stasjonert på Sola, og kamuflasjemalt på den andre siden, slik det så ut da det var stasjonert på Rygge.
- **F 5**. Den en-seters maskinen som i dag står i utstillingen skal skiftes ut med en to seters maskin, som var brukt av treningskvadronen på Sola.

Flytting av fly og klargjøring av utstillingen til åpningen

- Alle fly skal vaskes og pusses
- F 86 K og F skal henges i taket i den nye hallen
- Vampire skal henges på veggen, og for å gjøre den lettere skal motoren først tas av.
- En del av flyene står i dag uten luft i dekkene, det må det gjøres noe med.
- De aller fleste flyene skal flyttes på i større eller mindre grad. Dette vil være en omfattende operasjon som må nøye planlegges.
- Det må bygges nye fundamenter for DC 6, og den må flyttes tilbake der den skal stå permanent.

I tillegg er det en del arbeider i utstillingen som må gjøres (Dette er Jærmuseets ansvar).

- Motorer og andre mindre utstillingsgjenstander må plasseres
- Alle plakatene må gås over og suppleres etter behov
- Det må plasseres avsperringer etter behov
- Lysene i hangaren skal skiftes
- Mellombygget skal innredes

Fra denne listen er det vel åpenbart for alle at museet har en meget hektisk tid foran seg til åpningen 15. juni 2024.

Vi håper derfor at flest mulig av medlemmene vil være med og gjøre en innsats. Jo flere som deltar jo mindre blir belastningen for den enkelte.

Petter Ramsdal har påtatt seg jobben med å koordinere innsatsen fra frivillige.

Jeg vil derfor be alle de som kan tenke seg å delta i dugnadsarbeidet tar kontakt med Venneforeningen venneforeningen@flymuseum-sola.no, eller Petter direkte på tlf 957 50 968

Utstillingen i dag